

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VIII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

12 листопада 2025 року

*м. Київ
КНУБА*

УДК 37.09

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 39 від 25 грудня 2025 року)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VIII Міжнародної конференції (12 листопада 2025 року). – Київ: Видавництво Ліра-К, 2026. – 836 с.

ISBN 978-617-520-492-4

У матеріалах VIII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

© КНУБА, 2026

та управлінський потенціал будівельних підприємств. Такий підхід дозволяє створити конкурентоспроможне середовище в межах галузі, підвищити рівень цифровізації управління та забезпечити ефективне використання ресурсів у процесі реалізації багатопроєктних програм.

Список використаних джерел

1. Chernyshev, D., Ryzhakova, G., Honcharenko, T., Chupryna, I., & Reznik, N. (2023). Digital administration of the project based on the concept of smart construction. In V. Kreinovich, S. Thach, N. Nguyen, & V. Reddy (Eds.), *Lecture Notes in Networks and Systems* (Vol. 495, pp. 1316–1331). Springer.
2. Ivakhnenko, I., Ryzhakova, G., Chupryna, I., Kushnir, I., Druzhynina, I., & Vakolyuk, A. (2021). Information-analytical support and organizational-structural regulation of operational activity of enterprises: economic evaluation and construction of management systems. *Управління розвитком складних систем*, (46), 91–99.
3. Чуприна Ю.А., Петренко Г.С., Гриненко І.М., Поколенко В.О. (2021). Методологічна регламентація та аналітико-інформаційне забезпечення процесно-орієнтованого менеджменту в сучасній системі будівельного девелопменту. *Управління розвитком складних систем*, (48), 125–134.

УДК 159.9:37.091.33

Полторак Ольга Олександрівна,

здобувач вищої освіти академічної групи ПСМз-24-1

Державного податкового університету;

науковий керівник: Калениченко Руслан Арсенович,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри професійної освіти

Київського національного університету будівництва і архітектури;

доцент кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Державного податкового університету

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Підготовка майбутніх психологів передбачає не лише засвоєння теоретичних знань і професійних умінь, а й формування високого рівня комунікативної компетентності як ключової складової професійної діяльності. Ефективна комунікація є основою встановлення довірливого контакту з клієнтом, організації психокорекційної та консультативної роботи, а також міжпрофесійної взаємодії. У цьому контексті актуальним є вивчення психологічних особливостей розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у процесі їхньої професійної підготовки [1].

Комунікативна компетентність розглядається як інтегративне утворення, що включає знання про процес спілкування, сформовані комунікативні навички, а також особистісні якості, які забезпечують ефективну взаємодію з

іншими людьми. Для майбутніх психологів вона виступає необхідною умовою професійної самореалізації та успішного виконання фахових функцій. Рівень розвитку комунікативної компетентності безпосередньо впливає на якість психологічної допомоги [2].

Однією з важливих психологічних особливостей розвитку комунікативної компетентності є формування емпатійності. Здатність до розуміння емоційних станів іншої людини, співпереживання та прийняття є базовою умовою професійного спілкування психолога. Розвиток емпатії сприяє встановленню довірливих відносин і підвищує ефективність консультативної взаємодії [3].

Значущим чинником розвитку комунікативної компетентності є самосвідомість майбутніх психологів. Усвідомлення власних комунікативних стилів, сильних і слабких сторін, а також здатність до рефлексії дозволяють коригувати поведінку у процесі професійного спілкування. Рефлексивна позиція сприяє особистісному зростанню та професійному вдосконаленню [4].

Емоційна регуляція виступає ще однією важливою психологічною особливістю розвитку комунікативної компетентності. Майбутні психологи повинні вміти керувати власними емоційними реакціями, зберігати внутрішню рівновагу та професійну дистанцію. Здатність до самоконтролю забезпечує ефективну комунікацію навіть у складних або емоційно насичених ситуаціях [5].

Соціально-психологічні умови навчального середовища суттєво впливають на формування комунікативної компетентності. Активні методи навчання, тренінгові заняття, рольові ігри та групові дискусії створюють можливості для розвитку практичних навичок спілкування. Навчальна взаємодія сприяє формуванню впевненості у власних комунікативних можливостях [6].

Когнітивний компонент комунікативної компетентності включає засвоєння знань про закономірності міжособистісної взаємодії, вербальні та невербальні засоби спілкування, а також специфіку професійної комунікації психолога. Розвинене соціальне мислення дозволяє майбутнім фахівцям адекватно інтерпретувати поведінку співрозмовника та обирати оптимальні стратегії взаємодії [7].

Важливим аспектом є формування навичок активного слухання та конструктивного зворотного зв'язку. Здатність уважно слухати, уточнювати та відображати почуття співрозмовника сприяє підвищенню якості комунікації та ефективності психологічної допомоги. Ці навички є невід'ємною складовою професійної компетентності психолога [8].

Індивідуально-психологічні особливості майбутніх психологів, зокрема рівень тривожності, самооцінка та комунікативна впевненість, також впливають на розвиток комунікативної компетентності. Робота над подоланням

комунікативних бар'єрів і розвитком особистісних ресурсів сприяє формуванню професійної готовності до практичної діяльності [9].

Отже, психологічні особливості розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів охоплюють емоційні, когнітивні, особистісні та соціально-психологічні чинники. Цілеспрямований розвиток цих компонентів у процесі професійної підготовки забезпечує формування ефективних комунікативних умінь і підвищує якість майбутньої психологічної діяльності. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку та впровадження комплексних програм розвитку комунікативної компетентності студентів-психологів.

Список використаних джерел

1. Особливості комунікації педагогів із дітьми на теми пов'язані з війною /Р. Калениченко, І. Петухова, Ю. Сілаєв - Вісник Національного університету оборони України, 2025 URL: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/320763>.
2. Іміджологія: навч. посіб. для підготовки здобувачів бакалавр. першого рівня вищ. освіти спец. 051 "Економіка" / Р. А. Калениченко, Є. О. Телебенева ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. - Київ : Компринт, 2023. - 130 с. - Бібліогр. в кінці тем. - 300 прим. - ISBN 978-617-8282-21-9. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi81/0061719.pdf>.
3. Moroz I.M., Kalenychenko R.A., Krasyl'nyk Yu.S. Psychological problems of conflict-free communication during the educational process in educational institutions. // Наукові перспективи. – 2025. – № 10(64). – С. 1252-1262.
4. Калениченко Р. А., Коханець А., Берташ М.. Професійний відбір та професійний добір у профорієнтаційній роботі // Вісник Національного університету оборони України. – № 5 (69). – 2022. – С. 47-57.
5. Moroz I.M., Kalenychenko R.A., Krasyl'nyk Yu.S. Integration of contemporary trends in pedagogical education into the system of socio-psychological support for the professional growth of students / Перспективи та інновації науки. – 2025. – № 11(57). – С. 1608-1620. Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/32061/32010>.
6. Sabeeha Salih Omar, Jassim Mohamed Nayef, Nameer Hashim Qasim, Raad Toma'a Kawad, Ruslan Kalenychenko. EL PAPEL DE LA DIGITALIZACIÓN EN MEJORAR LA RESPONSABILIDAD Y EFICIENCIA EN LOS SERVICIOS PÚBLICOS. URL: <https://revistas.uh.cu/inoperacional/article/view/9522/8196>.
7. Психологічні аспекти публічного управління: навч. посібник / Р. А. Калениченко, О. В. Остаповський, Є. О. Телебенева ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. – Київ: КНУБА, 2025. – 271 с. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/handle/123456789/14138>.
8. Калениченко Р. А., Скoviра О.П., Берташ М.І. Соціально-психологічний супровід професійного становлення майбутніх фахівців в умовах пандемії / Вісник Національного університету оборони України. – № 2 (60). – 2021. – С. 136-142.
9. Калениченко, Р., Сілаєв, Ю., & Телебенева, Є. (2024). Психологічний супровід професійного зростання майбутніх спеціалістів в кризових умовах. Вісник Національного університету оборони України, 81(5), 69–75. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2024-81-5-69-75>.

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
VIII Міжнародної конференції

(Київ, 12 листопада 2025 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*
Авторська редакція

Підписано до друку 05.01.2026. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 48,59. Обл.-вид. аркушів – 42,84.
Тираж 300.

Видавець і виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03115, м. Київ, вул. С. Чобану, 24
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net